

Salko Šarić

ŠANTIĆEVE
VEČERI
POEZIJE

Salko Šarić

ŠANTIĆEVE VEČERI POEZIJE

i Književna nagrada „Aleksa Šantić”

Mostar, 2010.

Šantićeve večeri poezije

Godine 1968. navršilo se 100 godina od rođenja pjesnika Alekse Šantića. Mostar je taj jubilej dostojno obilježio. Program proslave sadržavao je: osnivanje Fonda za podizanje spomenika Aleksi Šantiću, davanje Gimnaziji imena „Aleksa Šantić“, ustanovljenje Književne nagrade „Aleksa Šantić“, ustanovljenje Stipendije „Aleksa Šantić“ za postdiplomske studije iz historije književnosti, kulturne historije i historije Mostara i Hercegovine, otkrivanje spomen-ploča na rodnim kućama Alekse Šantića i Svetozara Ćorovića, izdavanje počasnog broja mostarskog časopisa „Zora“, emitovanje poštanske marke sa portretom Alekse Šantića, Svečana akademija sa izložbom o Aleksi Šantiću, Recital Šantićeve poezije i premijera Šantićeve drame „Hasanaginica“, Sastanak Koordinacionog odbora Saveza književnika Jugoslavije i Međurepubličko književno veče posvećeno Aleksi Šantiću, izrada značke „Aleksa Šantić“ prema plaketi Ante Matkovića, štampanje plakata prema kreativnom rješenju Mirze Hamzića, te je objavljeno 1000 signiranih primjeraka zbirke poezije, Aleksa Šantić: „Pretprazničko veče“. Izbor poezije priredio je Stevan Raičković u izdanju beogradskog Izdavačkog preduzeća „Prosveta“ i Skupštine općine Mostar.

Jedan od prijedloga za ovaj jubilej bila je i inicijativa Ravijojle Rave Kolak, kustosice Odjeljenja književnosti Muzeja Hercegovine u Mostaru, da se u Mostaru organiziraju Šantićeve večeri poezije. Te godine taj prijedlog, zbog obimnosti programa i sredstava koja su bila na raspolaganju, nije prošao. Ali, u mostarskom nedjeljniku „Sloboda“ (21.IV.1969. str.6) u tekstu „Šantićeve večeri u Šantićevoju bašti“ od anonimnog autora saznajemo slijedeće:

„Jedna ranija ideja Rave Kolak, stručnjaka u Odjeljenju književnosti Muzeja Hercegovine, dobila je ovih dana određenije konture. U bašti Ćorovića kuće, koja je nedavno uređena, održaće se u drugoj polovini maja ove godine poetska priredba „Šantićeve večeri“. Veče će pored Muzeja organizirati redakcija lista „Sloboda“ i Klub pisaca „Abrašević“. Na ovoj priredbi recitiraće se stihovi Šantića i drugih mostarskih pjesnika. Recitiranje će biti ilustrirano pasażima narodne i komponovane muzike. Zamišljeno je da Veče počne

interpretacijom Šantićeve pjesme „Emina“. Nakon toga smjenjivali bi se Šantićevi stihovi i pjesme drugih autora. U programu će učestvovati glumci Narodnog pozorišta, pjesnici sa svojim stihovima, muzički sastavi Radničkog kulturno-umjetničkog društva „Abrašević“ i Simfonijski orkestar... ”

U publikaciji „X Šantićeve večeri poezije“ (Mostar, 1978.), koju je priredila Ravijojla Kolak, u uvodnom tekstu čitamo: „ ... Manifestacija je od svoje prve zamisli, imala za cilj da prezentira i afirmiše bogatu književnu i kulturnu prošlost Mostara i Hercegovine, gdje se uvijek pjevalo o slobodi, socijalnoj pravdi i zajedničkom životu naših naroda, te da podstiče savremeno stvaralaštvo.

Želja da se nastavi kulturna tradicija našeg zavičaja navela je organizatore na zaključak, da manifestacija preraste u stalnu poetsko-muzičku priredbu koja će zračiti ljubavlju prema poeziji i kulturnim vrijednostima naših naroda i obogatiti nas još jednim kulturnim događajem. Od skromnih početaka priredba je iz godine u godinu rasla i prerasla u široku pjesničku i kulturnu manifestaciju koju su naši radni ljudi i građani prihvatili kao izraz svojih vlastitih potreba. U organizaciji Muzeja Hercegovine, Narodne biblioteke i Opštinske kulturno-prosvjetne zajednice, Šantićeve večeri poezije postaju afirmisano mjesto gdje se okupljaju poznata imena naše poezije iz svih republika i pokrajina, koja otkrivaju zajedničke vrijednosti nasljeđa i podstiču savremeno stvaralaštvo naše književnosti...”.

Do 1991. godine Šantićeve večeri poezije bile su kulturna manifestacija jugoslavenskog karaktera, koja je okupljala književne stvaraoce svih naroda i narodnosti bivše Jugoslavije. Večeri su podsticale i afirmirale stvaralački doprinos kulturnim aktivnostima Mostara i Hercegovine, podsticale ljubav i interes za pjesničke i druge kulturno-umjetničke vrijednosti.

Ove su se Večeri tradicionalno održavale u drugoj polovini mjeseca juna u Mostaru, a od 1979. godine Večeri sa svojim programima gostuju u radnim organizacijama i drugim mjestima Hercegovine, da bi 1986. godine gostovale u Kardeljevu (Ploče), Hrvatska; 1987. u Metkoviću (Hrvatska); 1988. u Dubrovniku (Hrvatska); 1989. u Herceg Novom (Crna Gora); 1990. u Makarskoj (Hrvatska) i 1991. godine u Nišu (Srbija).

Iz godine u godinu ova pjesnička manifestacija se razvijala i po svome kvalitetu postala je izuzetno cijenjena pjesnička smotra u bivšoj Jugoslaviji. Sva velika pjesnička imena su se rado odazivala pozivima za sudjelovanje na Večerima.

Godine 1987., od 19. Večeri, dolazi do širenja ove kulturne manifestacije. Tako od autora O.T. u tekstu pod nazivom „Šantićeve večeri u novom ruhu”

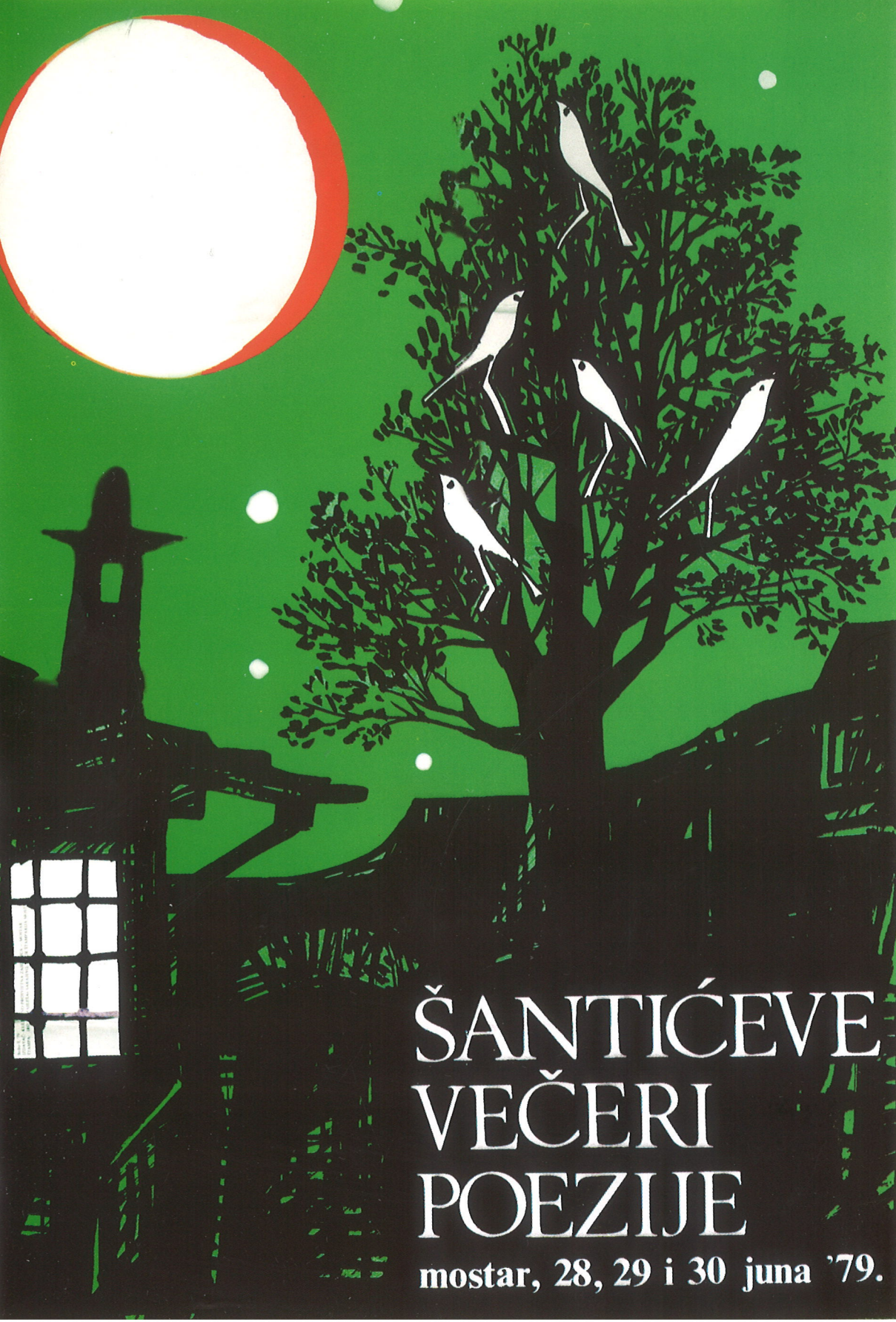
(Sloboda, Mostar, 2.XII.1986. str. 7) čitamo da će se Večeri, prema novom konceptu, održavati nizom programa u Mostaru, nekoliko mjeseci ranije prije održavanja centralne (završne) pjesničke manifestacije. Tako su održavani brojni pjesničko-muzički nastupi u periodu od februara do kraja juna kada bi se završnom pjesničkom smotrom označio i kraj Večeri.

Večeri je do 1991. organizirala Kulturno-prosvjetna zajednica, Mostar, čije je Predsjedništvo upravljalo manifestacijom. Predsjedništvo Kulturno-prosvjetne zajednice, Mostar imenovalo je Odbor za organizaciju Večeri, njegova predsjednika, donosilo Pravila, utvrđivalo program Večeri i druge aktivnosti u vezi ove manifestacije. Mandat Odbora Večeri trajao je dvije godine.

Sadržaji proteklih Večeri, koncipirani i ostvareni prema materijalnim mogućnostima, privukli su brojne poklonike poezije i muzike, što potvrđuje da su Šantićeve večeri poezije izvršile veliku kulturnu misiju i postale prepoznatljiv kulturni toponim Mostara. Na ovoj manifestaciji susretali su se pjesnici iz svih krajeva bivše Jugoslavije podstičući ljubav i interes za pjesničke i druge kulturno-umjetničke vrijednosti.

Rat na prostorima bivše Jugoslavije u periodu od 1992. – 1995. prekida kontinuitet ove kulturne manifestacije. Reanimaciju Večeri poslije rata inicirao je mostarski pjesnik Alija Kebo 1997. godine kada su održane 24. Šantićeve večeri poezije. Prve poslijeratne Večeri organizirali su Grad Mostar- Općina Stari grad i redakcija časopisa „Most”, koji ovu smotru organiziraju do 2001. godine, kada njeno finansiranje preuzima Grad Mostar.

Da bi se lakše sagledao rad ove kulturne manifestacije, donosimo pregled njenog organiziranja i sadržaja u proteklih četrdeset godina.

ŠANTIĆEVE
VEČERI
POEZIJE

mostar, 28, 29 i 30 juna '79.

P R A V I L A

ŠANTIĆEVIH VEČERI POEZIJE

Član 1.

Santićeve večeri poezije su kulturna manifestacija jugoslovenskog karaktera, koja okuplja književne stvaraoce svih naroda i narodnosti i svih naših socijalističkih republika i pokrajina.

Član 2.

Santićeve večeri poezije (u daljem tekstu: Večeri) održavaju se od 1969. godine i organizuju kao svakogodišnja višednevna kulturna manifestacija.

Član 3.

Sjedište Večeri je u Mostaru.

Član 4.

Večeri podstiču i afirmišu stvaralački doprinos kulturnim aktivnostima Mostara i Hercegovine u duhu našeg samoupravnog socijalističkog društva, razvijaju bratstvo i jedinstvo i socijalističko zajedništvo, podstiču ljubav i interes za pjesničke i druge kulturno-umjetničke vrijednosti svih naših naroda i narodnosti i upoznaju radne ljude i građane sa značajnim ostvarenjima umjetnosti kod nas i u svijetu.

Član 5.

Večeri se tradicionalno održavaju u drugoj polovini mjeseca juna u Mostaru i drugim mjestima Hercegovine, koja posebnom odlukom utvrdi Odbor manifestacije.

Član 6.

Večeri organizuje Kulturno-prosvjetna zajednica Mostar, čije je Predsjedništvo organ upravljanja manifestacije.

U organizaciji Večeri učestvuju i članice Kulturno-prosvjetne zajednice i druge institucije u Hercegovini.

Član 7.

Predsjedništvo Kulturno-prosvjetne zajednice Mostar imenuje Odbor za organizaciju Večeri, njegovog predsjednika, donosi Pravila, utvrđuje program Večeri, donosi finansijski plan prihoda i rashoda Večeri, odlučuje o datumu održavanja manifestacije i rješava prigovore i žalbe na prijedlog Odbora Večeri.

Član 8.

Odbor Večeri brine o organizaciji manifestacije, predlaže njen program i plan prihoda i rashoda.

Član 9.

Odbor se sastoji od 13 do 19 članova. Iz svojih redova bira potpredsjednika i sekretara Odbora. U pojedine radne grupe mogu biti birana lica koja nisu članovi Odbora.

Član 10.

Mandat Odbora Večeri traje dvije godine.

Član 11.

Odbor odlučuje na sjednicama.

Sjednice Odbora saziva predsjednik samoinicijativno ili na zahtjev trećine članova.

Odluke Odbora su punovažne ako sjednici prisustvuje natpolovična većina i ako se za njih izjasni većina prisutnih.

Član 12.

Zapisnici održanih sjednica, bilješke i ostali materijali čuvaju se u arhivi Kulturno-prosvjetne zajednice. Štampani materijali se dostavljaju Muzeju Hercegovine — Odjeljenju književnosti na trajno čuvanje, te Arhivu Hercegovine i Narodnoj biblioteci u Mostaru.

Član 13.

Odbor Večeri brine se o ostvarivanju programa manifestacije, određuje učesnike, stara se o izvršenju finansijskog plana i podnosi izvještaj o svom radu Predsjedništvu Kulturno-prosvjetne zajednice Mostar.

Član 14.

Učesnici u programu Večeri su umjetnici, kulturno-prosvjetna društva i organizacije udruženog rada iz oblasti kulture i drugih djelatnosti.

Član 15.

Za ostvarenje svojih zadataka Odbor imenuje radne grupe: za izradu programa, za propagandu i štampu, za izradu troškovnika Večeri i za prihvata i smještaj gostiju i učesnika.

Član 16.

Troškove boravka za pozvane učesnike Večeri snosi organizator, o čemu brine Odbor manifestacije.

Visina naknade učesnicima manifestacije određuje se prema odredbama Statuta Udruženja književnika SR Bosne i Hercegovine.

Član 17.

Svake treće godine, u sklopu Večeri, uručuje se Šantićeva nagrada za poeziju, koju dodjeljuje Skupština opštine Mostar.

Član 18.

Sredstva za organizaciju Večeri obezbjeđuju:

- Republička zajednica kulture BiH,
- Savez zajednica kulture za Hercegovinu,
- Zajednica kulture Mostar,
- dobrovoljno, društveno-političke zajednice, radne i druge organizacije.

Član 19.

Sredstva Večeri koriste se prema finansijskom planu za ostvarenje programa.

Član 20.

Materijalno-finansijske i administrativne poslove Večeri obavlja Kulturno-prosvjetna zajednica Mostar.

Član 21.

Izmjene i dopune Pravila Večeri vrše se po postupku kako su i usvojena.

Član 22.

Tumačenja ovih Pravila daje Predsjedništvo Kulturno-prosvjetne zajednice Mostar.

Pravila su usvojena na proširenoj sjednici Predsjedništva Kulturno-prosvjetne zajednice Mostar 6. VI 1978. godine.

Predsjednik
Opštinske konferencije
Kulturno-prosvjetne zajednice
M o s t a r
Nikola Čolović, s. r.

Napomena: Pravila Šantićevih večeri poezije preuzeli smo iz publikacije „X Šantićeve večeri poezije“ (Mostar, 1978.), a objavljena su na stranicama 85, 86 i 87.

Književna nagrada „Aleksa Šantić“

Književnu nagradu „Aleksa Šantić“ utemeljila je Skupština općine Mostar krajem 1968. godine na prijedlog društveno-političkih i kulturnih institucija Mostara u cilju njegovanja književne i kulturne tradicije Mostara i davanja podrške književnom stvaralaštvu uopće. Njeno utemeljenje podržao je i Jugoslavenski odbor za obilježavanje stote godišnjice rođenja mostarskog pjesnika čije ime nosi.

Nagrada je dodjeljivana svake treće godine za *prvo izdanje poezije* objavljeno na srpskohrvatskom, odnosno hrvatskosrpskom jeziku, s time da je prvi put dodijeljena 1969. godine za period 1966.-1968. godina. Sredstva za Nagradu obezbjeđivala je Skupština općine Mostar i imenovala žiri za dodjelu ove Nagrade na prijedlog Savjeta za kulturu i prosvjećivanje. Troškovi rada žirija padali su na teret Skupštine općine Mostar, a sama Nagrada sastojala se od diplome i novčanog iznosa.⁴ Interes stvaralaca za ovu Nagradu bio je veliki. Tako je prof. dr. Midhad Begić, prilikom uručenja ove Nagrade pjesniku Oskaru Daviču (5.11.1976.) u Mostaru, naveo podatak da je u izboru za Nagradu bilo u konkurenciji oko 300 zbirki poezije.

Bilo je predviđeno Pravilnikom Šantićevih večeri poezije, usvojenim 1978. godine, da se Književna nagrada „Aleksa Šantić“ uručuje na Večerima, ali to se zbog niza okolnosti dogodilo samo na Večerima 1976. (dobitnik Oskar Davičo) i 1988. (dobitnik Bogumil Đuzel).

³ Zna se da je novčani iznos Književne nagrade „Aleksa Šantić“ za godinu 1969. iznosio 10. 000 dinara, godine 1976. bio je 20.000 dinara, 1979. godine bio je 30.000 dinara a 1985. godine 100.000 dinara. Za godine 1973., 1982. i 1988 nismo pronašli podatke.

Na osnovu člana 165. Statuta opštine Mostar/"Službeni glasnik sreza Mostar", broj 27/64 /, Skupština opštine Mostar na zajedničkoj sjednici Opštinskog vijeća i Vijeća radnih zajednica od _____ godine, donijela je

O D L O Ž I
o

književnoj nagradi "Aleksa Šantić"

I

Ustanovljava se književna nagrada "Aleksa Šantić" za poeziju objavljenu na srpskohrvatskom, odnosno hrvatskosrpskom jeziku.

II

Nagradu dodjeljuje Skupština opštine Mostar na osnovu Pravilnika o dodjeljivanju književne nagrade "Aleksa Šantić". Pravilnik iz prethodnog stava donosi Skupština opštine.

III

Nagrada se dodjeljuje svake treće godine u visini od 10.000 dinara.
Nagrada će se prvi put dodijeliti 1969. za period 1966-1968.

IV

Sredstva za nagradu obezbjeđuje Skupština opštine

V

Žiri imenuje Skupština opštine na prijedlog Savjeta za kulturu i prosvjećivanje.

VI

Troškovi rada žirija padaju na teret Skupštine opštine.

VII

Odluka stupa na snagu po objavljivanju u "Službenom glasniku" Skupštine opštine Mostar".

Vl.broj:08/IV -
Datum:

PREDSJEDNIK
Avdo Zvončić

Član 11.

U cilju njegovanja književne i kulturne tradicije Mostara i da se time da podstrek književnom stvaralaštvu, opština dodjeljuje književnu nagradu "Aleksa Šantić".

Nagrada "Aleksa Šantić" dodjeljuje se za književna - pjesnička ostvarenja, objavljena na jezicima naroda i narodnosti Jugoslavije, svake treće godine, prema posebnoj odluci Skupštine opštine.

Napomena: Na str. 111 je kopija dokumenta koji je objavljen kao Nacrt odluke u publikaciji „Pjesnici su čuđenje u svijetu“, koju je priredio Ihsan Ico Mutevelić, a objavljena je na stranici 15 te publikacije. Publikacija je izašla u izdanju Informativnog centra Mostar, 1968. godine.

Zvanična Odluka objavljena je u „Službenom glasniku Opštine Mostar“ br. 12. 1968. godine, ali nismo uspjeli naći sačuvan broj ovog Glasnika.

Na stranici 112 objavljena je kopija Odluke iz „Službenog glasnika Opštine Mostar“ br. 6/1974. na str. 354.

Na stanicima 113 i 114 objavljena je kopija Odluke iz „Službenog glasnika Opštine Mostar“ br 2/1976. na str. 89 i 90.